

Möte med media

En guide till dig som är skolledare

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

Sveriges Skolledarförbund
Box 3266
103 65 Stockholm
Tel 08-567 62 00
www.skolledarna.se

Formgivning: Editor Publishing AB
Tryck: Lenanders Grafiska, Kalmar, 2018

När du möter media

I din roll som skolledare kommer du i kontakt med media och det är en del av ditt uppdrag som chef för verksamheten. Den här skriften ger dig tips och råd på hur du kan tänka och vad du kan göra när du blir kontaktad av media. Den ger också tips på vad du kan göra på arbetsplatsen för att vara väl förberedd om ni hamnar i det mediala strålkastarljuset.

Vi vill också visa på vilka sätt du kan ha nytta av media. Media kan vara en bra kanal för att sprida en positiv bild av skolan eller förskolan.

Alldeles oavsett varför du kommunicerar med media, är det bra att ha goda kontakter med lokala journalister. Det är lättare för dig att få gehör för dina synpunkter om du har en bra kontakter och det är sannolikare att du kan dra nytta av media de gånger du vill det. Journalister är intresserade av tips, och de allra flesta är lika intresserade som du av att ha en bra kommunikation.

Vi hoppas att den här skriften kommer att vara till nytta för dig och dina medarbetare.

Stockholm april 2018

Matz Nilsson

Ordförande, Sveriges Skolledarförbund

När en journalist ringer

Det här avsnittet ger tips om vad du kan tänka på och göra om en journalist ringer när du inte är förberedd på det. Det viktigaste tipset är att be att få återkomma, så att du hinner förbereda dig.

Vad vill journalisten

Ta reda på i stort vad det är journalisten vill prata om. Vill journalisten ha information om personer, verksamheten, om något som hänt eller om något annat?

Be att få återkomma

När du blir uppringd kan du alltid be att få ringa tillbaka. An-teckna namn, redaktion och vad journalisten vill prata om, och be sedan att få återkomma. Är journalistens frågor elementära och lätta att besvara omedelbart, kan du givetvis göra det. Fråga om det är något du kan förbereda. Försök få några exempel på frågor som journalisten vill ställa, så du har möjlighet att förbereda dig. Be gärna att få frågorna via e-post. Fråga hur snart journalisten behöver svar. Ibland kan det handla om någon timme, ibland kan du få dagar på dig, men i princip behöver ingen journalist svar omedelbart.

Fråga redan nu i vilket sammanhang journalisten kommer att använda det du eller någon annan på skolan säger. Glöm inte att hålla ditt löfte om att ringa tillbaka.

”Off the record” finns inte

Om du inte vill se något i tryck – säg det inte! ”Utanför protokollet”, ”stannar i det här rummet” och liknande finns inte. Det gäller även småpratet med journalisten före och efter intervjun, muntligt och i e-post. Räkna med att allt du säger potentiellt kan komma att återges. Därför måste du kunna stå för allt det du säger till en journalist.

Du behöver inte svara, men...

Du bör ha som grundinställning att svara när media hör av sig. Väljer du att inte svara, kan det vara bra att fundera över konsekvenserna av att inte göra det. Ger det ett intryck av att skolan har något att dölja? Media kanske publicerar ändå, fast utan din version av hur det ser ut. Är det bättre? Var kommer information ifrån då? Nästan alltid är det bättre att journalisten får sin information från dig eller någon annan på skolan, eller av huvudmannen. Transparens och öppenhet är viktiga ledord i en organisation.

Före intervjun

Här kommer några råd vad du kan tänka på när du förbereder dig inför en intervju. Ett viktigt tips är att bestämma vem som egentligen är mottagare för det du säger. Det är i princip aldrig journalisten, utan läsarna, tittarna och lyssnarna. Det vill säga föräldrar, elever, medarbetare med flera.

Skaffa dig kunskap

Sätt dig in i det som journalisten vill prata om. Behöver du prata med någon? Vad finns det för fakta och underlag? Finns det något redan skrivet i media?

Bestäm vad det är du vill säga under intervjun – kan du säga mycket eller lite, kan du säga något nu eller måste det vänta till efter en förhandling eller liknande? Riskerar du att gå händelserna i förväg om du pratar med media i det här läget? Förklara också skälet till varför du inte kan säga mer, till exempel att det handlar om sekretess, ett personalärende eller en förhandling.

Bestäm budskap

Bestäm vad du vill ha sagt – ditt budskap. Det bör ha högst två eller tre huvudargument. För fram dem, och var beredd på att upprepa dem under intervjun. Journalisten bestämmer över frågorna, men du bestämmer över svaren. Skriv ner ditt budskap och dina argument. Det är oftare lättare att formulera ett effektivt och lättbegripligt budskap i skrift. Det är också en trygghet att ha ett

skriftligt grundmanus att hålla sig till. Fundera på vilka följdfrågor journalisten kan ställa och förbered dig på hur du ska hantera dem. Vad ska du säga om du får en fråga du varken kan eller vill svara på? I vilka situationer ska du hänvisa till någon annan? Kanske skolans huvudman? Det är viktigt att lyssna på frågan – vad vill journalisten egentligen ha svar på? Justera ditt budskap till frågan och tänk efter innan du svarar. Öva gärna ett par gånger före själva intervjun. Finns det stöd hos din huvudman kan det vara värdefullt att kontakta kommunikationsavdelningen, inte minst för deras kännedom. Det kan vara bra att även huvudmannen får vetskap om intervjun.

Bestäm din målgrupp

Bestäm vilka du egentligen talar till. Tänk på att det aldrig är journalisten som är din målgrupp. Din målgrupp är de som kommer att läsa det journalisten skriver eller säger. Det kan vara exempel föräldrar, politiker, medarbetare eller någon annan grupp.

Meddela om du får förhinder

Om du av någon anledning inte hunnit ta fram material i tid, eller inte kan genomföra intervjun, ring upp journalisten och säg det. Det är ett sätt att behålla relationen och förtroendet.

Har ni sagt något förr? Utnyttja respiten till att kontrollera vad som eventuellt har sagts tidigare och konferera med kolleger om vad som kan sägas. Vilken är den besvärligaste fråga som kan komma? Och vad är svaret?

Under själva intervjun

Du tjänar mycket på att vara väl förberedd när du pratar med media. Det gäller både vad du säger och hur du gör det. Var trevlig och saklig. Ha överseende med att journalister ibland ställer enkla frågor – det är deras jobb. Var konkret, undvik ironi och spekulera inte. Be att få ge återkoppling. Har du en bra kontakt med journalisten är det nästan aldrig ett problem.

Var öppen och trevlig men kortfattad

Var öppen, tillgänglig och rak när du pratar med journalister. Prata enkelt och begripligt, försök hålla dina svar korta och börja alltid med det viktigaste. På så vis undviker du att hamna i besvärliga formuleringar som kanske inte blir som du tänkt. Svara inte undvikande. Undvik personligt tyckande.

Tala alltid sanning

Tala alltid sanning, även om den inte är så smickrande. Kan du inte svara på grund av sekretess eller dylikt, förklara det för journalisten. Be att få förklara bakgrunden till det inträffade. Ljug inte och mörka inte. Sanningen kommer nästan alltid fram ändå, och det får nästan alltid dåliga konsekvenser om det visar sig att du undvikit den. Ta själv befälet över informationen i stället. Undvik fackord och andra komplicerade detaljer när du svarar. Det minskar risken för att journalisten formulerar eller klipper om det du sagt, det minskar risken för felcitatt och missförstånd.

Bli inte irriterad på "dumma" frågor

Journalister är ofta prestigelösa och ställer gärna frågor som kan verka väldigt grundläggande för att få tydliga svar. Både journalisten och läsaren tycker det är mycket bättre att höra och läsa dina ord än journalistens. Det ökar textens trovärdighet. Det är också en chans för dig att förklara svåra sammanhang. Tänk på att journalisten förmodligen inte är expert på skolfrågor, så var beredd att förklara.

Undvik ironi

Ironi och sarkasmer fungerar inte i intervjuer. Var lugn och saklig, även om du möter en aggressiv intervjuare. Grunda allt du säger i ditt uppdrag som skolledare.

Spekulera inte

Yttra dig bara om saker du faktiskt kan svara på och undvik att svara på hypotetiska frågor. Gissa inte. Du är bäst på att tala om det ämne du kan, och du kan inte veta om du kommer att få stå till svars för gissningar och hypotetiska svar.

Ge exempel

Var helst konkret och ge tydliga exempel som illustrerar vad du menar. "Om förslaget går igenom innebär det att eleverna vid skolan kommer att ...".

Klargör din roll om vad du kan och inte kan svara på

Vissa frågor kanske du inte kan svara på, till exempel om det råder sekretess. Säg som det är och förklara varför du inte kan besvara frågan. Svara inte på sådant som någon annan har svaren på. Hänvisa i stället frågan till den som kan svara. Men säg aldrig ”no comments”, det låter bara bra i tv-serier!

Be att få läsa

Be att få ta del av dina egna citat innan de publiceras och erbjud dig att kolla att fakta blivit rätt. Formuleringar och ordval brukar man få putsa på, men åsikterna kan du inte räkna med att få byta. Därför är det bra att vara förberedd och ha tänkt igenom vad du ska säga. Du kan inte kräva att få läsa texten, eller ens dina citat, men de allra flesta journalister brukar gå med på det. De press-etiska reglerna säger också att media ska vara ”generösa” med sådant. Ge gärna din återkoppling via e-post. Då kan du sedan visa att du haft synpunkter på felaktigheter i texten, vilket gör att det blir lättare att få en rättelse om det skulle behövas.

Man kan få ett nytt försök – ibland

Försök aldrig att avbryta en inspelning med yviga gester som ”Bryt! Stäng av kameran!” eller liknande. Det är journalisten som bestämmer över materialet, och du måste stå för vad du har sagt. Om du är missnöjd med några av dina svar i en inspelad intervju, kan du be att få göra om den ”så blir svaren kortare och bättre”. Men är du bra förberedd ska detta inte behövas.

När journalisten vill intervjua eller fotografera barn

Ibland händer det att journalister vill intervjua, fotografera eller filma elever. Det kan i vissa fall vara helt på sin plats. Har föräldrarna till ett barn sagt att de inte vill att barnet deltar i media så bör du meddela journalisten det. Om journalisten ändå mot förmodan intervjuar barnet kan föräldrarna anmäla detta till Allmänhetens pressombudsman, PO. Föräldrarna kan i princip också stämma journalisten eller tidningen, men det är ofta väldigt svårt att vinna en sådan tvist.

Du kan också fråga journalisten om det är relevant att fråga eller fotografera elever. Barn används ofta som illustrationer, på ett sätt man inte gör med vuxna. Det finns kanske inte tillräckliga skäl att fotografera dem. Som skolledare kan du också neka journalisten att intervjua elever, eller att vistas på skolans område.

Efter intervjun

Det finns några saker att tänka på även efter att intervjun är färdig. Du får förhoppningsvis en chans att titta på resultatet. Då är det bra om du har en realistisk bild av vad journalistens jobb går ut på. Du kanske behöver informera medarbetare eller leta reda på kompletterande information att ge till journalisten.

Ge utlovad information snabbt

Om du lovar ytterligare information, ge den snabbt. Journalister arbetar nästan alltid under tidspress.

Du kan be om rättelse

Har du haft synpunkter på dina citat men tidningen tog inte hänsyn till det i publiceringen? Återkom, via e-post, och be om rättelse. Men vänta inte för länge. Ju förr du hör av dig och ber om en rättelse desto bättre. I de pressetiska reglerna står också att du har rätt till genmäle. Det står också att det ska göras snabbt, så ta kontakt om detta genast.

Informera

Det finns säkert ett antal personer som bör veta att det gjorts en intervju med dig, till exempel din personal och din huvudman. Dels för att de ska vara informerade om vad som har sagts, dels för att det kan finnas anledning att ha beredskap för uppföljningar – egna och/eller journalisters.

Var storsint

Var storsint när du granskar en nyhetsartikel om din verksamhet. Journalistik går ut på att förenkla, och ibland blir det fel. Låt småfel passera. Du kan möjligen ringa upp journalisten och påpeka felen, men utan att begära rättelse, om felen är små. På det sättet kan du – och journalisten – eventuellt undvika att felet upprepas.

Kom ihåg att när en journalist kontaktar dig kan det i nio fall av tio röra sig om att få något bekräftat, vinkeln på artikeln kan redan vara satt. Tänk på detta när du får artikeln i din hand. Det är journalisten som bestämmer vinkeln. Men du kan se till att journalisten får så korrekt information som möjligt.

Svara direkt – och kort

Allvarliga sakfel, missförstånd och seriös kritik bör man ta på allvar. Vänta inte för länge, vänd dig direkt till redaktionsledningen, formulera ditt genmäle kort, sakligt och utan polemiska vändningar. Då har du störst chans att få ditt inlägg publicerat.

Om redaktionen inte vill publicera ditt genmäle kan du avstå från att gå vidare, eller att vända dig till Pressombudsmannen, PO. Om det handlar om ett tv- eller radioinslag, vänder du dig i stället till Granskningsnämnden för radio och tv, GRN. Om du inte fått möjlighet till genmäle, känner dig kritiserad eller behandlad på ett sätt du tycker är oförtjänt, gör en anmälan till PO eller GRN.

Det är värt att observera att man inte har genmälesrätt mot åsikter. I ett utslag från Pressens opinionsnämnd, PON, 1992 sägs det: ”Åsiktsyttringar i ledarartiklar, debattinlägg, recensioner mm ger som regel inte upphov till genmälesrätt. Undantagsvis kan direkta felaktiga sakuppgifter som lämnats i sådana publiceringar medföra genmälesrätt.”

Det bästa sättet att undvika det är att medverka till att felet inte uppkommer.

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

Förbered alltid arbetsplatsen

Det är en hel del av skolans arbete med externa kontakter som är strategiskt och kanske måste göras löpande. Det gäller såväl kontakter med media som med andra delar av det omgivande samhället. Vad innebär det att skolan är en myndighet? När är du som skolledare inte skolledare? (Inte så ofta som du kanske skulle vilja.) Vad behöver du tänka på när det gäller sociala medier? När politiska partier vill komma och informera? Vilket stöd har du av de pressetiska reglerna?

Skolans huvudman kan ha resurser

En viktig del av förberedelserna för att hantera medialt intressanta händelser på skolan kan vara att kontakta skolans huvudman för att se vilka resurser som finns. De stora kommunerna har kommunikationsavdelningar med professionell personal som kan vara ett mycket bra stöd och som har erfarenhet och kompetens på området. Deras uppgift är att stötta dig. De flesta kommuner har också program för att hantera medialt intressanta händelser, där det ingår vem som tar ansvar för kommunikationen vid olika situationer. Ofta kan då kommunen förbereda skolorna för att hantera media i just den specifika situationen. Men det kan ta ett tag innan arbetet kommer igång, så skolan kan kanske inte luta sig på det i inledningsskedet. Du som skolledare kan behöva ta de första samtalen på egen hand.

Små kommuner har sällan samma resurser. Där kan även mindre

händelser bli väldigt intressanta för lokala media. För skolor i små kommuner kan det därför vara ännu viktigare att skolan själv har en så bred krisberedskap som möjligt.

Du kan behöva informera på andra språk

Tänk på att alla typer av information som är viktig för skolan att förmedla, kan behöva spridas på flera språk. Även om barnen pratar svenska gör kanske inte deras föräldrar det. Skolans egen information har skolan själv kontroll över, men inte informationen i media. Kanske går det att komma överens med den som intervjuar att översätta det viktigaste? Eller ska skolan komplettera det som kommer att finnas i media med egen information? Kanske är det något er skola behöver samarbeta med andra skolor kring? På så sätt kan alla föräldrar – och deras barn – nås av korrekt information. Så minskar ni också risken att rykten eller annan felaktig information sprids, exempelvis via sociala medier.

Tänk efter före – var beredd, både du och arbetsplatsen

Förr eller senare måste de flesta skolledare hantera att det hänt något negativt på skolan. Då är det väldigt värdefullt att vara förberedd, både du som rektor och att du har pratat med personalen och förberett den, så att alla vet hur de ska agera.

Det är bra om alla har tränat på vad de ska göra. Det kan vara en trygghet för lärarna att veta att de inte behöver ta de svåra samtalen, att de inte är tvungna att uttala sig, utan kan hänvisa till någon som är förberedd på att göra det. Du är den naturliga

talespersonen för skolan, så oftast bör en lärare som blir kontaktad hänvisa till dig. Detta gäller givetvis inte en lärare som vill utnyttja sin grundlagsskyddade meddelarfrihet att tala med en journalist.

Men tänk på att inte säga att den övriga personalen inte får säga något om de blir kontaktade av media. Det gäller även om du vet att personer sannolikt kommer att säga saker du inte håller med om. Alla medarbetare har rätt att prata med media, så länge det inte sker på ett sätt så att hen inte kan utföra sitt arbete. Att prata med en journalist på till exempel lunchrasten, är medarbetarens rättighet.

Som skolledare är du (nästan) aldrig helt privat

Som skolledare är du en offentlig person. Du är också en myndighetsperson, om du jobbar i en kommunal skola. Det innebär bland annat – tyvärr – att rektorer inte kan vara så privata. Du är rektor även när du står i kön i affären. Du är rektor när du skriver på din privata Facebookvägg. Du är rektor när du ger dig in i debatter på sociala medier. Du är rektor när du är ute på krogen. Det betyder att du i nästan alla situationer måste tänka på vad du säger och vilka bilder du finns på, bilder som exempelvis kan hamna på Facebook. Du innebär att du kanske bör tänka på vad personer i din närhet sprider för information om dig. För det allra mesta är det en bra idé att inte ge dig in i debatter i sociala medier.

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

Skolan är en myndighet

Kommunala skolor är myndigheter. Med det följer det regler och begränsningar som det är viktigt att känna till. Situationen är en annan för fristående skolor. Men den fristående skolsfären närmar sig allt mer den kommunala.

En följd av att skolan är en myndighet är att all e-post som kommer in till och går ut ifrån skolan är en offentlig handling. Det betyder att vem som helst har rätt att begära ut all e-post som gått genom skolans e-postkonton. Både privatpersoner och media har rätt att göra det, och det spelar ingen roll om meddelandena har med arbetet att göra eller inte. Skolan är dessutom skyldig att lämna ut sådan information snabbt. Tänk därför på vad du använder e-posten till. Mejl som avhandlar medarbetare eller andra kan till exempel begäras ut av vem som helst. Information om till exempel bostadsrättsföreningar eller andra organisationer du är med i, kan också begäras ut, om du använder skolans konto, liksom alla andra typer av känslig information.

Samma sak gäller sms som skickats från skolans telefoner. De är också offentlig handling, och sms och samtalslistor kan begäras ut av vem som helst. Det gäller givetvis även fax, brev och alla andra typer av dokument som skickas till eller från skolan.

Undvik därför att använda det e-postkonto eller den telefon du har i jobbet för kommunikation som inte har med ditt arbete att göra! Fundera också på att informera om känsliga saker enskilt och muntligt.

Källskyddet, efterforskningsförbudet och meddelarfriheten är

tre andra regler som följer av att skolan är en myndighet. Efterforskningsförbudet innebär att det är förbjudet för myndigheter och andra allmänna organ att efterforska vem som har lämnat en uppgift till media. Det innebär att du inte får göra någonting, överhuvud taget, för att ta reda på vem som sagt vad till media. Straffet för brott mot detta är böter eller fängelse.

Meddelarfriheten innebär att alla har rätt att ta kontakt med massmedia, en journalist eller en författare för att lämna uppgifter för publicering. En viktig följd av att bland annat offentliga tjänstemän och myndighetsanställda omfattas av meddelarfriheten är, att de har omfattande rättigheter att bryta mot sekretessbestämmelser när de tar kontakt med en journalist eller författare. Meddelarfriheten är en grundbult för att visselblåsare ska kunna avslöja missförhållanden och oegentligheter.

Källskyddet innebär att en journalist absolut inte får avslöja vem hen fått information från. Källskyddet gäller journalister, tidsningsredaktioner, massmedieföretag, nyhetsbyråer, förlag, frilansjournalister och tryckerier.

Fristående skolor är inte myndigheter, men...

Formellt är inte fristående skolor myndigheter, och därför gäller inte samma regler. Men skillnaden blir allt mindre i takt med att lagstiftarna och friskolornas organisation på olika sätt knyter friskolorna närmare den lagstiftning som gäller för offentligt ägda skolor.

Anställda i fristående skolor omfattas sedan 1 juli 2017 av

samma skydd mot efterforskning som anställda i offentliga skolor. Även uppdragstagare och andra som yrkesmässigt deltar i verksamheten omfattas av lagen. Skyddet kan begränsas av regler om tystnadsplikt, och det ger inte anställda rätt att lämna ut handlingar.

Regeringen har också föreslagit att offentlighetsprincipen, rätten att ta del av allmänna handlingar, även ska gälla fristående skolor. Denna lag föreslås träda i kraft 1 juli 2019.

Media är också en möjlighet

Var inte rädd för media. Det finns ett värde i att ha bra relationer med journalister. De allra flesta journalister är också intresserade av att ha en bra relation till dig och skolan. Det kan finnas ett stort värde för din skola att positiva händelser uppmärksammas.

Tänk själv på vad som kan bli bra rubriker. Var öppen och hör av dig till journalister på de lokala medierna när du har något positivt du vill lyfta. Har ni vunnit något pris? Deltagit i Vi i femman? Satsar på ekologisk mat? Ring och berätta! De är intresserade av nyheter, och har en tidning eller sändning att fylla varje dag. Får de nyheter ”gratis” och utan att behöva leta själva är de ofta ganska glada för det. Media har ofta egna Facebooksidor där de gärna tar emot nyheter.

Det kan också bidra till en bra relation med journalister, och det underlättar den dag då journalisten ringer och till exempel vill titta på betygsstatistiken.

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND

Inte bara journalister – politiska partier, föräldrar med flera

Det finns även andra än journalister som hör av sig och vill publicera saker om skolan. Det finns Facebookgrupper för olika intressen, och andra vägar på nätet att publicera sig på. De omfattas inte av samma etiska regler som traditionella media. Men samma råd för vad du och skolan kan göra, gäller givetvis även här.

Om något händer och skolan inte tar initiativet att informera exempelvis föräldrar, finns det en stor risk att frågan hamnar i ett annat forum, exempelvis sociala medier. Där har skolan ingen kontroll över vad som sägs. En sådan diskussion kan ta vägen vart som helst och ställa till mycket problem för alla inblandade. Så tänk alltid på att om du eller skolan låter bli att informera, kan det bli fel information som diskuteras. Att vara öppen och transparent har av erfarenhet visat sig vara bäst.

Representanter från olika politiska partier vill ofta komma och informera i skolan. Som rektor bestämmer du vilka som får informera om vad på din skola. Det är alltid skolan som står för inbjudan. Partier har ingen ”rätt” att komma och informera. Men det finns krav på skolan att vara objektiv, du kan behöva motivera dina beslut. En bra utgångspunkt för vilka politiska partier som bjuds in, kan vara de partier som är representerade i riksdagen, kommunfullmäktige eller i Europaparlamentet. Andra urvalskriterier kan vara partier som har rätt till statligt eller kommunalt partistöd eller som har rätt till valsedlar på statens bekostnad. Objektivitetsprincipen gäller även fristående skolor.

Återigen är det väldigt värdefullt att vara genomtänkt och för-

beredd, så att du och skolan har makten över den information som går ut.

Sociala medier – vad du ska tänka på

Det händer att det går drev på sociala medier. Sveriges Skolledarförbund får ibland samtal från medlemmar som är utsatta för det. När ett sådant drev väl är igång kan du behöva vidta åtgärder även om det kan vara svårt. Det kan till exempel handla om att lägga ut klagorande text på skolans webbplats, på intranätet eller i brev till vårdnadshavare. Men det går att förebygga. Var noga med att informera när du kan informera. Säg bara det du står för. Ge dig inte in i långa debattrådar. Skriv inte negativa kommentarer om medarbetare, din huvudman, chefer eller politiska företrädare. Var tydlig med när du uttrycker dig privat och när du uttrycker dig i tjänsten. Men tänk på att du som skolledare alltid är en offentlig person, och att inget som hamnat på internet någonsin försvinner. Din nästa arbetsgivare kommer förmodligen att söka på ditt namn före anställningsintervjun. Undvik att hamna i situationer som kan bli pinsamma senare.

Förhandla aldrig via media

Kommunicera inte via media det du borde säga någon annanstans. Det gäller även dina medarbetare. En bra idé är att diskutera detta med dem. Det är ofta dåligt för alla inblandade om exempelvis ett uppsägningsärende hamnar i media på ett sätt så att förhandlingarna i själva verket sker där. Ta gärna kontakt

med din lokala fackliga företrädare för råd och stöd och med hr-avdelningen hos din huvudman. De inblandade är ofta i affekt och uttalanden till media kan göra redan jobbiga situationer ännu jobbigare. Självklart måste du dock ta hänsyn till allas yttranderätt och meddelarfrihet.

De pressetiska reglerna är bra stöd men inte lagar

Det finns pressetiska regler som press, tv och radio i Sverige frivilligt har utfärdat och som journalister och mediaföretag bör hålla sig till. Du hittar dem på www.po.se. De pressetiska reglerna är goda råd, inte lagar. Bland de pressetiska reglerna finns att media ska ge korrekta nyheter, att de ska respektera den personliga integriteten, vara varsam med bilder så att de inte vilseleder, vara objektiv och lyfta fram flera åsikter, samt vara försiktig med att publicera namn. Det står också i de pressetiska reglerna att media ska vara försiktiga med de som är ovana med medier. Barn är ett tydligt exempel. Men även skolledare kan vara ovana. Den viktigaste etikregeln, som också stadgas i avtalen mellan staten och radio- och tv-företagen, lyder: ”Felaktig sakuppgift skall rättas, när det är påkallat. Den som gör anspråk på att bemöta ett påstående skall, om det är befogat, beredas tillfälle till genmäle.”. Det finns en sorts hedersdomstol, Pressens opinionsnämnd, PON, som övervakar att reglerna följs när det gäller tidningar.

Bygg på förtroendet med genom att diskutera förutsättningarna för intervjun med journalisten innan intervjun börjar. Centralt för den intervjuade är rätten att bli korrekt citerad. Det ingår också i

de pressetiska reglerna. Ofta kan du få läsa dina citat innan de går i tryck. Men ett ganska vanligt problem är att citaten i sig är korrekta men inte speglar det du ville säga på grund av sammanhanget. Då kan du säga ”jag vet att jag sa så här men om du verkligen vill att texten ska uttrycka det jag vill så föreslår jag att du skriver så här i stället ...”. Det brukar falla i god jord.

Det finns inget i pressetiken som säger att du ska få läsa hela texten. Du har heller ingen rätt att kräva att journalisten ändrar upplägg, vinkling eller urval. Det är journalisten som äger texten, på samma sätt som en författare äger texten i en bok hen skrivit. Men med en bra kommunikation går det ofta att justera sådant som du tycker blivit fel.

Sveriges Skolledarförbund samlar Sveriges viktigaste chefer – skolledarna

SVERIGES
SKOLLEDARFÖRBUND